

[Arentoft]

Jeg ville have stemt modsat i FN, sagde jeg, men jeg havde jo overhovedet ingen indflydelse på noget. Jeg var faktisk derovre som feriegæst. Jag var passiv, jeg kunne intet foretage mig. Jeg kunne gøre vrøvl på morgenmøderne, men jeg kunne ikke få ordet i generalforsamlingen eller i udvalgene. Jeg kunne overhovedet ikke give nogen stemmeforklaring eller forklare, at det ikke var et enigt dansk folketing, der stod bag ved de beslutninger, som vi kørte frem med.

Jeg fik ikke noget svar fra udenrigsministeren på det første spørgsmål, jeg overhovedet stillede. Tror udenrigsministeren, at man forbedrer forholdene i Sydafrika for det sorte flertal ved, at man isolerer Sydafrika?

Bolvig (RV):

Når eller hvis vi ikke kan undvære mineralerne fra Sydafrika, skulle vi så ikke tilrettelægge en langsigtet politik, der fastholder Sydafrika som et land uden for den sovjetiske indflydelsessfære? Hvis vi ønsker det, vil jeg gentage det, jeg sagde i mit første indlæg, nemlig at det efter min bedste overbevisning er absolut nødvendigt, at de magtcentre, som i løbet af kortere eller længere tid overtager magten i Sydafrika, har en fornemmelse af, at der også i den vestlige verden har været venner og forbundsfæller, som har kæmpet for deres sag.

Hr. Erhard Jakobsen forsøgte at overbevise om, at der var mindre og mindre fare for en borgerkrig, at den lå fjernere end nogen sinde. Her er det interessant at konstatere, at hr. Erhard Jakobsen dermed er i modsætning til statsministeren, som hr. Erhard Jakobsen jo citerede flere gange, hr. Botha, der jo netop over for sine kolleger har påstået, at ændringer er nødvendige for at undgå en kommende blodig borgerkrig, hvilket også andre sydafrikanske ministre tilhørende det nationalistiske parti har givet udtryk for. Den tale har jo været ført igennem mange år af repræsentanter for forskellige vestlige lande: mange englændere har sagt det samme om Kenya, da man ønskede at fastholde kontrollen over dette østafrikanske land. Talrige franskmænd har hævdet det i Algeriet, hvor man alt for mange år forsøgte at fastholde kontrollen over dette store nordafrikanske land. Og vi ved jo alle, at mange franskmænd og senere amerikanere hævdede det

samme i Indokina og pegede på store militære styrker, som dog ikke var nok. Vi ved også, at portugiserne havde den samme, heldigvis misforståede, opfattelse med hensyn til Angola og Moçambique. Der har været mange Erhard Jakobsen'er rundt omkring i forskellige lande, der har sagt, at har man stærke militære styrker, kan man også fastholde kontrollen over et land. Historien har vist, at det kan man ikke, hvis en politik er uretfærdig og undertrykkende over for et stort flertal.

Der er mange ækle og umenneskelige diktaturer i den vestlige verden uden for jerntæppet, og bag jerntæppet er der næsten ikke andet. Men Sydafrika adskiller sig fra disse mange ækle og undertrykkende diktaturer derved, at Sydafrika er det eneste racediktatur, vi overhovedet har.

Jeg er enig med udenrigsministeren, der fremhævede, at de ændringer, vi har set gennem de sidste par år, er af mere kosmetisk art for at dæmpe en eventuel modstand udefra. Men rygraden, homelandpolitikken, er ikke ændret, og det er det, der er afgørende.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg synes, debatten på det sidste er ved at samle sig om noget, som vi vel trods alt så skulle kunne nå frem til. Det er selvfølgelig en alvorlig sag, hvis hr. Kelm-Hansens oplysning om, at en LO-repræsentant ikke kan komme ind, har mere på sig, end at det ikke er muligt for denne, men måske nok for en lang række andre. Men det er jo en af de ting, der stammer fra, at man ikke har dialogen, en mistillid, som selvfølgelig bliver gensidig. Her ville jeg altså ingenlunde forsvare Sydafrika, men ville netop sige: selvfølgelig må Sydafrika give adgang. Men det må så også forudsætte, at når Sydafrika inviterer, er der ikke en lang række pæne mennesker, der siger nej tak. For man kan da ikke sige: I skal tage nogen, som vi venter vil gå ned og lave et eller andet, men vi andre pæne mennesker vil gerne holde os væk. Man må kunne indse, at det ikke er en holdbar form for dialog.

Men en dialog kan ikke komme i gang, når Danmark er repræsenteret dernede ved en generalkonsul. Uanset hvor fortrinlige kvalifikationer disse folk har, er de afskåret fra en dialog på en lang række punkter. De